СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Організація та проведення медсестринського процесу у внутрішній медицині

Спеціальність: **І5 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма: **Сестринська справа**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 13**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: заочна
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **ІІІ**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: **ОК3, ОК5, ОК 9, ОК10, ОК11, ОК19, ОК24**

Кафедра/підрозділ: Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики пр. Аерокосмічний, 137. Комунальне некомерційне підприємство «Міська клінічна лікарня № 13» Харківської міської ради, вул. Тринклера 3, Комунальне некомерційне підприємство Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня».
Керівники освітнього компонента: проф. **Ащеулова Тетяна Вадимівна,**
email: tv.ashcheulova@knmu.edu.ua
проф. **Єрьоменко Галина Володимирівна**
email: hv.yeromenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
_____https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4273

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Організація та проведення медсестринського процесу у внутрішній медицині» – освітній компонент, який вивчає основні причини, механізм розвитку захворювань; основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів; перебіг захворювань та диференціальну діагностику; значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження; сучасні принципи та методи лікування відповідно до протоколів; профілактику захворювань. Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та встановлення клінічного діагнозу захворювань внутрішніх органів, призначення лікування із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН 1,3-8,11-13,16.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (6 год.):

1. Сучасні стратегії та доказові протоколи медсестринського менеджменту в кардіології та пульмонології
2. Мультидисциплінарний підхід та нутритивно-поведінковий менеджмент у медсестринській опіці пацієнтів із захворюваннями органів травлення
3. Клінічне лідерство та безпековий контроль у медсестринському супроводі нефрологічних та онкогематологічних хворих

Перелік тем практичних занять (16 год.):

1. Сучасна парадигма медсестринства у внутрішній медицині: доказова практика (EBP), лідерство та автономія магістра.
2. Розширене медсестринське обстеження та фізикальна оцінка (Advanced Health Assessment) пацієнта терапевтичного профілю.(Акцент на поглибленій оцінці стану, використанні валідованих шкалах оцінки ризиків та інтерпретації лабораторно-інструментальних даних).
3. Медсестринський менеджмент та моніторинг пацієнтів із кардіометаболічними ризиками: атеросклероз та артеріальна гіпертензія.(Включення питань безперервного моніторингу АТ, модифікації способу життя, адгезії до терапії та цифровізації самоконтролю).
4. Персоніфікований медсестринський догляд та маршрутизація при ІХС, аритміях і серцевій недостатності.(Акцент на веденні пацієнтів із ХСН у рамках медсестринських амбулаторних кабінетів, профілактиці повторних госпіталізацій).
5. Організація медсестринської допомоги при пульмонологічній патології та інфекціях дихальних шляхів (ХОЗЛ, астма, пневмонії, ТБ).(Включення навчання пацієнтів технікам інгаляцій, респіраторної реабілітації, інфекційного контролю та застосування пікфлоуметрії/пульсоксиметрії).
6. Медсестринський процес при захворюваннях ШКТ та печінки: нутритивна підтримка, профілактика ускладнень та коучинг пацієнтів.(Акцент на оцінці нутритивного статусу, догляді за пацієнтами з портальною гіпертензією та модифікації дієтичного поведінки).
7. Стратегії медсестринського ведення пацієнтів із захворюваннями нирок та гострим/хронічним пошкодженням нирок (ГПН, ХХН).(Фокус на менеджменті водно-електролітного балансу, консервативному веденні ХХН та підготовці/догляді при замісній нирковій терапії).
8. Пацієнтоорієнтований медсестринський догляд при гематологічних захворюваннях та онкогематології.(Врахування безпечного введення гемокомпонентів, менеджменту нудоти, нейтропенічного режиму та психосоціальної підтримки).
9. Цифрові технології та безперервний моніторинг у медсестринському менеджменті ендокринопатій (цукровий діабет, патологія щитоподібної залози).(Акцент на школах діабету, використанні сенсорів безперервного моніторингу глюкози (CGM), инсулінотерапії та профілактиці синдрому діабетичної стопи).
10. Професійні ризики, токсикологія та надання екстреної медсестринської допомоги при гострих отруєннях і впливі шкідливих факторів.(Розширення теми в сторону безпеки праці самих медиків, біологічних та хімічних загроз, протоколів деконтамінації).
11. Диференційованийий залік

Перелік тем самостійної роботи студента (98 год.)

Розділ 1. Кардіологія та інтенсивна медсестринська допомога

1. Медсестринський менеджмент та оцінка ризиків при кардіоміопатіях (дилатаційній, гіпертрофічній, рестриктивній).
2. Атипові та масковані форми гострого інфаркту міокарда: клінічна настороженість та тактика розширеної практики медсестри.
3. Алгоритми медсестринської оцінки та догляду при складних порушеннях серцевого ритму й провідності.
4. Синдром раптової серцевої смерті: базова та розширена серцево-легенева реанімація (BLS/ALS), медсестринський протокол дій.
5. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії: диференційований медсестринський моніторинг та оцінка органів-мішеней.

Розділ 2. Пульмонологія та алергологія

6. Сучасні стратегії медсестринського догляду та дихальної реабілітації при плевритах та плевральному випоті.
7. Ураження легень при системних захворюваннях сполучної тканини: медсестринський моніторинг легеневого фіброзу.

8. Професійні захворювання легень (пневмоконіози): профілактика, оцінка професійного анамнезу та медсестринський догляд.
9. Персоніфікований менеджмент ХОЗЛ: навчання пацієнтів, техніка інгаляційної терапії та запобігання загостренням.
10. Інфекційний контроль та медсестринський супровід пацієнтів із туберкульозом легень (включаючи хіміорезистентні форми).
11. Онконастороженість та паліативний медсестринський догляд при первинному й метастатичному раку легень.
12. Сучасні підходи до медсестринського ведення алергічних станів: атопії, полінози та гостра кропив'янка.
13. Анафілактичний шок та медикаментозна алергія: локальні протоколи негайної медсестринської допомоги та деконтамінації.

Розділ 3. Гастроентерологія та гепатологія

14. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (ГЕРХ): модифікація способу життя, корекція харчування та медсестринський контроль симптоматики.
15. Медсестринський супровід при хронічному холециститі та жовчнокам'яній хворобі (ЖКХ): профілактика ускладнень та доопераційна підготовка.
16. Запальні захворювання кишечника (виразковий коліт, хвороба Крона): нутритивна підтримка та психосоціальна адаптація пацієнтів.
17. Гострі та хронічні ентерити: менеджмент синдрому мальабсорбції, дегідратації та водно-електролітних порушень.
18. Медсестринський процес при гострому та хронічному панкреатиті: оцінка нутритивного статусу, нудоти та больового синдрому.
19. Онкологічні захворювання шлунково-кишкового тракту (рак шлунка): раннє виявлення побічних ефектів хіміотерапії та догляд після резекцій.

Розділ 4. Нефрологія

20. Сечокам'яна хвороба (сечокам'яний діатез): медсестринська допомога при нирковій коліці та метафілактика утворення каменів.
21. Амілоїдоз нирок та нефротичний синдром: контроль набрякового синдрому, протеїнурії та артеріального тиску.
22. Стратегії медсестринського ведення при гострому пошкодженні нирок (ГПН) та хронічній хворобі нирок (ХХН): моніторинг замісної ниркової терапії (діалізу).

Розділ 5. Гематологія

23. Диференційований медсестринський догляд при геморагічних захворюваннях і коагулопатіях (коагулопатії, тромбоцитопенії).
24. Онкогематологія (лейкози, лімфоми): безпечний інфекційний контроль (нейтропенічний режим) та супровід цитостатичної терапії.
25. Медсестринський менеджмент анемічного синдрому різного ґенезу (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, гемолітичні анемії).

Розділ 6. Ендокринологія та метаболічні розлади

26. Метаболічний синдром та ожиріння: поведінковий коучинг, мотиваційне інтерв'ювання та зміна способу життя.
27. Цукровий діабет (1 та 2 типи): організація роботи Школи діабету, профілактика гострих і пізніх ускладнень (діабетична стопа).
28. Медсестринський процес при патології щитоподібної залози (гіпотиреоз, тиреотоксикоз, тиреоїдити).
29. Дисфункція надниркових залоз (синдром Іценка-Кушинга, надниркова недостатність): моніторинг гормональних кризів.
30. Нейроендокринологічна патологія (захворювання гіпофіза — акромегалія, нецукровий діабет): медсестринська оцінка водного балансу та симптомів.

Розділ 7. Ревматологія та аутоімунні захворювання

31. Гостра ревматична лихоманка та хронічна ревматична хвороба серця: вторинна профілактика та медсестринський моніторинг.
32. Системний червоний вовчок та системна склеродермія: медсестринський догляд при мультиорганних ураженнях.
33. Ревматоїдний артрит: оцінка функціонального стану суглобів, запобігання інвалідизації та навчання самообслуговуванню.
34. Загальні засади медсестринського менеджменту при імунопатологічних та аутоімунних станах.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: *офлайн/онлайн, за розкладом кафедри чи за попередньою реєстрацією, з вказанням способу реєстрації.*

Методи навчання:

– метод клінічних кейсів,
– проблемно-пошуковий метод,
– метод індивідуальних навчально-дослідних і практичних завдань,
– метод моделювання професійних (клінічних) ситуацій,
– метод роботи в малих групах,
– дискусійний метод.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10). Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Підсумковий контроль. Форма підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни «Організація та проведення медсестринського процесу у внутрішній медицині» – диференційований залік. Проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних тем на останньому занятті. До диференційованого заліку допускаються студенти, які відвідали всі аудиторні (практичні) навчальні заняття, передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали) і набрали за поточну начальну діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну. Диференційований залік передбачає перевірку теоретичних знань студента, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення ситуаційних завдань з моделювання дій молодшого медичного персоналу в конкретних клінічних ситуаціях.

Оцінка з дисципліни (ОД). Оцінка з освітнього компоненту - є сума балів за **ПНД, ІЗ** та **диференційованого заліку** від min – 120 до max - 200 і відповідає традиційній оцінці: «задовільно», «добре», «відмінно». Одержана здобувачем кількість балів з освітнього компоненту далі оцінюється за 200 бальною шкалою, ECTS ("A", "B", "C", "D", "E") та традиційною системою («задовільно», «добре», «відмінно»).

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти можете бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1.Стасишин О.С., Стасюк В.В., Бандура І.М., Вібла І.В. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина»: 2023. 496 с.

2.Скрипник Н.П., Приходько Н.П., Шапошник О.А. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина»: 2024. 335 с.

3. Глушко Л. В., Федоров С. В., Скрипник І. М. Внутрішні хвороби : підручник. У 2 ч. 2-е вид. Київ : Медицина, 2022. 680 с.

4. Alwitry A, Collier J, editors. Complaints, Litigation and Clinical ErrorsA Practical Guide for Health Care Students and Professionals. CRC Press; 2024. 244 p.

5. Keel S, editor. Medical and Healthcare Interactions Members' Competence and Socialization. London: Routledge; 2023. 280 p. https://doi.org/10.4324/9781003312345

6. Довер Анна Р., Іннес Дж. Аластер, Фейргерст Карен редактори. Швед М. науковий редактор. Клінічний огляд за Маклаудом. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина»: 2024. 479 с.

Зав. кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики

ОРИГІНАЛ ПІДПИСАНО
УКРАЇНА 61022, м.Харків, проспект Науки, 4
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

проф. Тетяна АЩЕУЛОВА